

Angleščina od zgodnjega otroštva do mladostništva

■ Tina Godina, prof. angleščine, poučuje na OŠ Bršljin v Novem mestu.

Z govorom lahko sporočimo vse za nas pomembne stvari. Ljudem sporočamo, ali smo žejni, lačni, nas kaj boli, kaj čutimo ... Jezikov je več vrst: materni, drugi in tuji jezik. Pri nas je za večino ljudi materni jezik slovenščina. Drugi jeziki so madžarščina, italijanščina in nemščina, prvi tuji jezik je načeloma angleščina, pa tudi francoščina, nemščina, italijanščina, španščina.

Učenje tujega jezika

»Šele z jezikom postane otrok pravi človek.« (Seliškar, 1995) Učenje jezikov ima kar nekaj podobnosti glede tega, kaj se je treba naučiti (npr. jezikovne oblike, pravila rabe, miselne procese komunikacije). Učenci se morajo – poenostavljeno rečeno – naučiti govoriti, poslušati, brati in pisati.

Strokovnjaki niso enotni v tem, kdaj naj bi se zgodnje poučevanje angleščine začelo in končalo. Nekateri menijo, da je zgodnje učenje tujega jezika oblika institucionalnega poučevanja in učenja tujega jezika v predšolski dobi oz. v prvih štirih razredih osnovne šole. Drugi so ga predstavili na začetek osnovnošolskega izobraževanja. Verjamem, da si bodo to še naprej razlagali po svoje in zelo širokopotezno (Brumen, 2004).

Lipavic Oštir in Jazbec (b. d.) navajata, da se strokovnjaki strinjajo, da se zgodnje učenje tujega jezika začne kasneje kot učenje materne jezika in da je institucionalizirano ter didaktično-metodično vodeno. Čeprav se učitelji trudijo, da bi bilo učenje tujega jezika čim bolj podobno učenju materne jezika, je to zaradi okoliščin (šolski razred, veliko število otrok, omejeno število ur, določeni cilji itd.) težje. Učitelji se pri zgodnjem učenju tujega jezika večinoma držijo načela od enostavnega k težjemu, kar ustreza didaktično-metodičnemu, ne pa naravnemu načinu usvajanja jezika. Materni jezik je odločilen in vodilen pri učenju

tujega jezika, saj lahko učenje olajša, če sta jezika sorodna, v nasprotnem primeru pa ta proces lahko oteži.

Poučevanje tujega jezika

Otroci se s tujimi jeziki srečujejo na različne načine in v različnih okoljih. Že pred vstopom v šolo prihajajo v stik z osebami iz različnih okolij, tako jezikovnih kot kulturnih. Že od malih nog so izpostavljeni tujim jezikom tudi preko medijev. Starši otroke vse pogosteje vključujejo v tečaje tujih jezikov še pred vstopom v šolo. Cilji tega obdobja so, da otroci začutijo zvoke, glasove in ritem tujega jezika. Učenje v tem obdobju poteka podobno kot učenje materinščine. Otrok znanje vsrka in razume več, kot je sposoben povedati. Usvajanje jezika je postopno – vse do dejavne uporabe.

Učni načrt za angleščino v prvem razredu navaja, da je prednost učenja tujih jezikov poleg daljše izpostavljenosti jeziku tudi strpnejši odnos do drugačnosti. Zgodnejši začetek učenja tujega jezika pozitivno vpliva na otrokov spoznavni razvoj, npr. na fleksibilnost mišljenja, na metajezikovno zavedanje, boljše poznavanje materne jezika, zavedanje o procesu učenja ter razvijanje lastnih strategij učenja. To je tudi namen učenja tujega jezika v prvem razredu.

Mihaela Brumen (2004) navaja, da učenci na predmetni stopnji zavestno spoznavajo jezikovni sistem tujega jezika, razumejo pravila, povezujejo znanje s svojimi izkušnjami in imajo kritičen odnos do znanja. Ozaveščanje tega jezikovnega sistema pa zahteva drugačen pristop. Učinkovite so avtentične vsebine, predstavljene v konkretni situaciji, raznovrstna besedila, dejavnosti, vaje in igre. Tako učence motiviramo in spodbujamo, da komunicirajo v tujem jeziku.

Učitelji ves čas iščemo načine, kako vsebine približati učencem in jim, poleg rednega pouka, ponuditi še kaj dodatnega, kar bi obogatilo njihovo znanje jezika. Glede na učni načrt pa včasih v razredu zmanjka časa za tisto, kar bi mi želeli ponuditi učencem

foto: arhiv Tine Godina

in kar bi učenci sami želeli raziskati.

Glede na sestavo razreda učitelji prilagajajo pouk tako, da vsak učenec lahko napreduje po svojih zmožnostih. Največji izziv predstavljajo prav nadarjeni učenci, ki imajo ustrezno znanje in sposobnosti, vendar ne želijo dodatnega dela. Eden izmed načinov, kako vzpodbuditi njihovo vedoželjnost in jih motivirati za dodatno delo, je tudi vključevanje osebnih izkušenj, potovanj ter aktualnih tem, zanimivosti o britanski kraljevi družini ...

Porodila se mi je ideja, da v razred postavim veliko belo tablo, ki bo postala prostor za ustvarjanje. Poslušala sem želje učencev in pri izbiri vsebine upoštevala njihove interese. Večina izdelkov je nastala v času dodatnega pouka, nekaj prispevkov pa so učenci pripravili doma ali pri urah angleščine. Namen je bil, da učenci čim več dela opravijo samostojno, učitelj pa jim pri tem nudi podporo in jih usmerja. Gradiva sem pripravila tako, da so učenci dobili ustrezno izhodišče za raziskovanje teme. Nastali so izvirni izdelki v različnih oblikah, npr. plakat, pojmovne kartice ... Na tabli so se prispevki menjali vsak teden ali na štirinajst dni.

Teme, ki smo jih izbrali, so se nanašale na različne vsebine. Večkrat smo obeležili različne praznike in praznovanja, ki so značilna za britansko kulturo, ter aktualne svetovne teme. Ena izmed prvih tém so bile ameriške volitve leta 2016. Učenci so poiskali podatke o vseh ameriških predsednikih, navedli nekaj zanimivosti o takrat aktualnem predsedniku Baracku Obami in kot zanimivost dodali še nekaj dejstev, povezanih z ameriškiimi volitvami. To je bila prva tema, ki je vsebinsko pritegnila veliko učencev. Oblikovali so lične plakate, ki smo jih prilepili na tablo pred učilnico. Z zanimanjem so jih prebirali tako učenci kot zaposleni.

Na različne načine smo obeležili praznike v ZDA in Veliki Britaniji. Zahvalni dan (Thanksgiving Day) je med najbolj priljubljenimi prazniki v ZDA. Leta 1921 so priseljenci skupaj s prvotnimi prebivalci Amerike, Indijanci, praznovali praznik žetve. Na ta dan se družine zberejo na tradicionalni večerji s pečenim puranom, pred jedjo pa se zahvalijo za vse dobro v življenju. S sedmošolci smo praznik obeležili tako, da smo na liste drevesa zapisali, za kaj smo hvaležni.

Dan svetega Patrika je kulturni in verski praznik, ki ga marca praznujejo na Irskem.

Sveti Patrik je bil misijonar, po čigar zaslugi je Irska postala močna krščanska dežela. Praznovanja potekajo po vsem svetu v obliki festivalov in parad v značilni zeleni barvi. Učenci so na spletu poiskali informacije o tem prazniku, nato pa v obliki štiriperesne deteljice zapisali najzanimivejše podatke o prazniku, legende ter predstavili najpomembnejše simbole Irske.

Ideje za teme črparam iz različnih virov. V angleški reviji Team sem zasledila članek o pomladnih festivalih po svetu. Članek je vseboval slikovno gradivo in kratek opis. Učenci so na osnovi fotografije sklepali, za katero praznovanje gre, kako poteka in kakšen je njegov pomen. Za naslednjo dejavnost sem na spletu poiskala informacije o ostalih zanimivih festivalih, kakršen je npr. festival barv v Indiji. Naloga učencev je bila poiskati podatke o ustreznem festivalu in ga predstaviti. Učenci večine praznikov niso poznali. Najbolj zanimiv se jim je zdel festival kač, ki ga praznujejo v Italiji. Osrednji dogodek je parada, kjer z ujetimi kačami okrasijo lesen spomenik svetnika.

Dodatni pouk izkoristimo tudi za sodelovanje pri različnih projektih, v katere je vključena naša šola. V šolskem letu 2017/18 smo bili skupaj s poljsko in portugalsko šolo vključeni v projekt Erasmus+. Učenci so izdelali slovarček najpogostejših izrazov v štirih jezikih: slovenščini, angleščini, poljščini in portugalsščini. Da bi bolje spoznali njihovo kulturo in znamenitosti, so pripravili kviz o Poljski in Portugalski. Za vsako državo so zapisali devet trditev, ki so se nanašale na znamenitosti, pomembne znanstvenike, slavne osebe in zanimiva dejstva. Magnete so označili s poljsko in portugalsko zastavo. Kviz so učenci reševali tako, da so magnet z ustrežno zastavo postavili k pravilni trditvi. Kviz v takšni obliki je bil za učence zelo zanimiv in poučen, predvsem pa je pritegnil veliko pozornosti.

eTwinning je spletni portal, ki omogoča povezovanje, sodelovanje in razvijanje projektov. V decembru sem z njegovo pomočjo poiskala partnerje, s katerimi smo si izmenjali letoletne voščilnice. Namen izmenjave je bil spoznati, kako božič in novo leto praznujejo v drugih državah po svetu. Učenci so z navdušenjem prebirali zapise učencev iz Poljske in Danske.

Evropski dan jezikov je dan, ko praznujemo jezikovno raznolikost v Evropi in spodbu-

jamo učenje tujih jezikov; 26. septembra opozorimo na jezikovno in kulturno pestrost Evrope, vzpodbujamo vseživljenjsko učenje jezikov v šoli in izven nje ter podpiramo večjezičnost in medkulturno razumevanje. Učenci so pri dodatnem pouku in urah angleščine ustvarjali zgodbe iz šestih besed in s pomočjo kviza spoznavali zastave evropskih držav.

V življenju se ves čas učimo. Kadar pa gre za izkustveno učenje ali kadar se učimo nekaj, kar nas zanima, to poteka z lahkoto in brez večjega napora. Temo, ki nas bolj podrobno zanima, raziščemo, najdemo ustrezne podatke, si jih zapomnimo ... To pomeni, da smo za učenje motivirani. Bolj ko se učitelj približa učenčevim motivacijskim vzorcem, bolj bodo učenci učno uspešni.

Literatura

- Brumen, Mihaela (2004): *Didaktični nasveti za začetno poučevanje angleškega in nemškega jezika*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo
- eTwinning. Pridobljeno 30. 6. 2020 s spletne strani: <https://www.etwinning.net/sl/pub/index.htm>.
- *Evropski dan jezikov*. Zavod RS za šolstvo. Pridobljeno 30. 6. 2020 s spletne strani: <https://www.zrss.si/evropski-dan-jezikov/>.
- Lipavac Oštir, Alja; Jazbec, Saša (b. d.): *Zgodnje učenje tujega jezika z vidika nekaterih teorij*. Maribor: Filozofska fakulteta. Pridobljeno 20. 6. 2020 s spletne strani: https://www.zrss.si/projektiess/skladisce/sporazumevanje_v_tujih_jezikih/tuj-jezik-v-prvem-triletju/Strokovni%20C4%8Dlanki%20in%20prevodi/zgodnje_ucenje_tujega_jezika_z_vidika_razlicnih_theorij_lipavac_ostir.pdf.
- Pevec Semec, Katica idr. (2013): *Tuji jezik v 1. razredu* (UN). Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.
- Pevec Semec, Katica idr. (2013): *Tuji jezik v 2. in 3. razredu* (UN). Ljubljana: Zavod RS za šolstvo. Pridobljeno s spletne strani 9. 6. 2020: https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni-nactri/obvezni/UN_TJ_2_in_3_razred_OS.pdf.
- Seliškar, Nevenka (1995): *Igramo se in učimo*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo in šport.
- Zec, Jožica; Pezdirc Mojca (2020): *Publikacija vrtca Ciciban Novo mesto*. Novo mesto: Art 32 storitev d. o. o. Pridobljeno s spletne strani 10. 6. 2020: <https://vrtec-ciciban.s3.amazonaws.com/15464/Publikacija-Vrtca-Ciciban-Novo-mesto-2018.pdf>.